

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA PENALĂ
DOSAR NR. 2285/1/2023

DOMNULE PREȘEDINTE,

Subscrisa, ROMANIAN COMMUNITY COALITION, cu sediul la 821 W. Stevens Ave #10, Santa Ana, California, 92707, S.U.A., organizație neguvernamentală înființată în anul 2014, reprezentată prin președinte TERHES VASILE CRISTIAN, cu sediul procesual ales la Cab Av Corina Ruxandra Popescu, în str. Trifoi, nr. 6, sector 3 – București, tel: 0311.071.383, fax: 0311.071.384, email: office@popescu-legal.com,

în temeiul art. 29 din Legea nr. 47/1992, ridicăm prezenta:

**EXCEPȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE
a dispozițiilor art. 340 alin. 1 NCPP în interpretarea care rezultă
din Decizia R.I.L. nr. 13/2011 și Decizia H.P. nr. 17/2017**

prin care solicităm:

1. Instanței judecătorești în fața căreia am ridicat excepția de neconstituționalitate: sesizarea, prin încheiere, a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate;
2. Curții Constituționale: admiterea excepției de neconstituționalitate și declararea neconstituționalității dispozițiilor art. 340 alin. 1 NCPP în interpretarea care rezultă din Decizia R.I.L. nr. 13/2011 și Decizia H.P. nr. 17/2017 în raport de prevederile art. 21 și art. 126 din Constituția României

Motivele prezentei excepții de neconstituționalitate sunt structurate astfel:

I. Cu privire la admisibilitatea excepției de neconstituționalitate

II. Cu privire la fondul excepției de neconstituționalitate:

A. Obiectul excepției de neconstituționalitate

B. Critica de neconstituționalitate

I. ADMISIBILITATEA EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

În primul rând, prin decizia Curții Constituționale nr. 248/2022 se arată: „*curtea reține că doar o interpretare a textului criticat acceptată la nivelul instanțelor judecătorești ar justifica realizarea de către Curte a unei analize a fondului excepției de neconstituționalitate invocate. În acest sens, prin Decizia nr. 448/29.10.2013, Curtea a statuat că este competentă să procedeze la o astfel de analiză, atunci când deturnarea reglementărilor legale de la scopul lor legitim, printr-o sistematică interpretare și aplicare eronată a acestora de către instanțele judecătorești sau de către celelalte subiecte chemate să aplice dispozițiile de lege, poate determina neconstituționalitatea acelei reglementări.*”

Prin urmare, invocarea caracterului neconstituțional al prevederilor art. 340 alin. 1 NCPP din perspectiva interpretării reținute prin Decizia RIL nr. 13/2011 și Decizia H.P. nr. 17/2017 este admisibilă, cele două mecanisme procesuale având rolul de a asigura unitatea practicii judiciare, așa cum rezultă din art. 471 alin. 1 NCPP referitor la recursul în interesul legii („*pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, ...*”), respectiv din cuprinsul prevederilor art. 475 NCPP referitor la hotărârea prealabilă [„*(...) va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată*”].

În al doilea rând, din interpretarea prevederilor art. 29 din Legea nr. 47/1992, rezultă că următoarele condiții trebuie îndeplinite cumulativ pentru ca excepția de neconstituționalitate invocată să determine sesizarea Curții Constituționale:

- să fie ridicată în fața unei instanțe judecătorești;
- să vizeze dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță;
- să nu privească dispoziții declarate anterior neconstituționale;
- să vizeze dispoziții care au legătură cu soluționarea cauzei.

Îndeplinirea primelor trei condiții este evidentă, astfel încât nu vom insista asupra vreunei motivări suplimentare.

În privința condiției referitoare la legătura dintre excepția de constituționalitate și soluționarea cauzei, prin Decizia nr. 465/2014, Curtea Constituțională stabilește atât sensul noțiunii legale de „legătură cu soluționarea cauzei”, cât și mecanismul de verificare al existenței acestei noțiuni, fiind statuat că: „*(...) legătura cu soluționarea cauzei*”, în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, presupune atât aplicabilitatea textului criticat în cauza dedusă judecătii, cât și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate, condiții ce trebuie întrunite

cumulativ, pentru a fi satisfăcute exigențele pe care le impun aceste dispoziții legale, în privința pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului.

Prin urmare, condiția relevanței excepției de neconstituționalitate, respectiv a incidenței textului de lege criticat în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței judecătorești, nu trebuie analizată în abstracto, ci trebuie verificat în primul rând interesul procesual al invocării excepției de neconstituționalitate, mai ales din prisma efectelor unei eventuale constatări a neconstituționalității textului de lege criticat”.

În prezenta cauză, obiectul demersului judiciar este reprezentat de desființarea soluției de clasare dispuse de Ministerul Public, motiv pentru care plângerea subscrisei este de natură să se circumscrie dispozițiilor art. 340 alin. 1 NCPC, prevederi criticate prin excepția de neconstituționalitate.

În plus, în considerarea caracterului obligatoriu al dezlegărilor date de ICCJ, așa cum rezultă, în materia recursului în interesul legii, din art. 474 alin. 4 NCPP care prevede că: „dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe (...)”, iar, în materia hotărârii prealabile, din art. 477 alin. 3 NCPP: „dezlegarea dată chestiunilor de drept este obligatorie pentru instanțe (...)”, excepția de neconstituționalitate reprezintă singurul remediu pentru restabilirea stării de legalitate, în absența exercitării acestui din urmă drept procesual, soluționarea cauzei urmând să fie realizată sub imperiul unor norme legale interpretate contrar dispozițiilor constituționale.

În concluzie, prevederile art. 340 alin. 1 NCPP sunt aplicabile prezentei cauze, iar excepția de neconstituționalitate se constituie într-un remediu necesar a fi activat pentru existența legalității, motiv pentru care este îndeplinită condiția existenței unei legături între textul de lege a cărui neconstituționalitate se invocă și prezentul dosar.

II. FONDUL EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

A. OBIECTUL EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

Textul legal criticat îl constituie art. 340 alin. 1 NCPP, potrivit căruia: „*Persoana a cărei plângere împotriva soluției de clasare, dispusă prin ordonanță sau rechizitoriu, a fost respinsă conform art. 339 poate face plângere, în termen de 20 de zile de la comunicare, la judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță*”.

Prin Decizia RIL nr. 13/2011 se reține: „*Agenția Națională de Integritate nu are calitatea procesuală de a ataca soluțiile de neurmărire penală sau de netrimite în judecată dispuse de procuror, plângerile astfel formulate urmând a fi respinse, ca inadmisibile, conform art. 278¹ alin. (8) lit. a) teza a II-a din Codul de procedură penală*”.

În susținerea tezei anterioare sunt formulate de către Completul ICCJ următoarele argumente:

- „analizând dacă Agenția Națională de Integritate poate fi o „persoană ale cărei interese legitime sunt vătămăte“, în sensul prevăzut de art. 278¹ alin. 1 din Codul de procedură penală anterior, și, prin urmare, poate avea o legitimare procesuală activă în procedura reglementată de acest text de lege, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că „interesul public pentru înființarea și funcționarea unei asemenea instituții nu este suficient pentru a justifica un demers al Agenției în fața judecătorului, în procedura instituită în art. 278¹ din Codul de procedură penală, întrucât pe această cale s-ar depăși atribuțiile Agenției Naționale de Integritate, clar delimitate la „responsabilități în evaluarea declarațiilor de avere, a datelor și informațiilor privind averea, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite, a incompatibilităților și a conflictelor de interese potențiale în care se pot afla persoanele prevăzute la art. 1, pe perioada îndeplinirii funcțiilor și demnităților publice“ [art. 8 alin. (1) din Legea nr. 176/2010].”
- „prin urmare, atribuțiile Agenției Naționale de Integritate se limitează la această evaluare, putându-se doar sesiza alte organe (fiscale, de urmărire penală sau comisia de cercetare a averilor ori, după caz, disciplinare), care vor decide în mod exclusiv, potrivit propriilor competențe, dacă au fost încălcate dispozițiile legii fiscale ori dacă sunt întrunite condițiile răspunderii penale sau disciplinare, după caz”.
- „în concluzie, sesizând organele de urmărire penală, Agenția Națională de Integritate acționează ca un denunțator și nu este îndrituită, față de cele expuse anterior, la un demers în fața judecătorului, în procedura instituită de art. 278¹ din Codul de procedură penală”.

Prin H.P. nr. 17/2017, în soluționarea chestiunii de drept reprezentate de împrejurarea „dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 340 alin. (1), art. 339 raportat la art. 336 alin. (1) din Codul de procedură penală, Curtea de Conturi a României are calitatea procesuală de persoană ale cărei interese legitime sunt vătămăte, respectiv dacă Autoritatea Centrală de Audit are dreptul de a ataca soluțiile de clasare dispuse de procuror.”, completul ICCJ reține următoarele:

- „atât soluția, cât și considerentele Deciziei nr. 13 din 19 septembrie 2011 își păstrează valabilitatea și în condițiile noului Cod de procedură penală, fiind pe deplin aplicabile mutatis mutandis și în cazul Curții de Conturi”.
- „astfel, în cazul Agenției Naționale de Integritate, activitatea de evaluare a declarației de avere, precum și cea de evaluare a declarației de interese se

concretizează în întocmirea unui raport de evaluare, care se comunică, între altele, organului de urmărire penală, atunci când inspectorul de integritate constată fie existența unor diferențe semnificative, în sensul legii, între modificările intervenite în averea persoanei în cauză și veniturile realizate de aceasta, fie existența unui conflict de interese sau a unei incompatibilități [art. 17 alin. (4) și art. 21 alin. (4) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative]”.

- *„în mod similar, în cazul Curții de Conturi, în situațiile în care în rapoartele de audit se constată existența unor fapte pentru care există indicii că au fost săvârșite cu încălcarea legii penale, conducătorul departamentului sesizează organele în drept pentru asigurarea valorificării constatării și informează entitatea auditată (art. 33 alin. 4 din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi).*
- *„în ambele cazuri, interesul public în baza căruia acționează cele două autorități publice este unul limitat la sesizarea organelor de urmărire penală, care vor decide în mod exclusiv, potrivit propriilor competențe și în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală, dacă faptele sesizate constituie infracțiuni și justifică trimiterea în judecată a persoanelor care le-au săvârșit sau, dimpotrivă, se impune o soluție de clasare”.*
- *„cu alte cuvinte, atât în cazul Agenției Naționale de Integritate, cât și în cazul Curții de Conturi, interesul public ce a stat la baza organizării funcționării celor două autorități publice justifică sesizarea organelor de urmărire penală, în cazul în care se constată existența indiciilor privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală, dar nu și dreptul de a supune cauza cenzurii judecătorului de cameră preliminară, atunci când nu s-a dispus începerea urmăririi penale sau trimiterea în judecată”*
- *„în concluzie, fiind vorba despre situații similare, se apreciază că problema de drept sesizată de către instanța de trimitere își găsește rezolvare în Decizia nr. 13 din 19 septembrie 2011, pronunțată într-un recurs în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 794 din 9 noiembrie 2011, astfel încât din această perspectivă sesizarea este inadmisibilă”.*

B. CRITICI DE NECONSTITUȚIONALITATE

Dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, întrucât încalcă art. 21 alin. 1 și alin. 2 din Constituția României și art. 126 alin. 1 din Constituția României.

1. Accesul liber la justiție

Conform art. 21 alin. 1 și alin. 2 din Constituție: *„(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.*

(2) Nici o lege nu poate îngrădi exercitarea acestui drept”

În doctrina de drept constituțional s-a precizat că: *„Art. 21 alin. 2 trebuie interpretat în sensul că nicio lege, organică sau ordinară, nu poate da în competența unui organ de jurisdicție care nu face parte din sistemul instanțelor judecătorești soluționarea unor litigii și să prevadă că hotărârea acestuia nu este susceptibilă să fie atacată în fața instanțelor judecătorești. Dacă nu se prevede nimic în legătură cu regimul hotărârii aceluia organ, își va găsi aplicare directă dispoziția art. 21 alin. 1 din Constituție și deci va putea fi atacată în justiție. Socotim însă că, dacă chiar Legea fundamentală stabilește în mod expres derogări de la regula înscrisă în art. 21 alin. 2, aceste nu pot fi considerate neconstituționale”.* (Constituția României. Comentariu pe articole. Coordonatori I. Moraru, E-S Tănăsescu, editura CH Beck, pag. 179).

Prin Decizia CCR nr. 35/1993 se reține: *„Potrivit art. 21 din Constituție, orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime și nicio lege nu poate îngrădi acest drept. De aceea art. 35 din Legea nr. 32/1968 care împiedică posibilitatea persoanelor juridice de a exercita calea de atac împotriva proceselor verbale de contravenție la instanțele judecătorești încalcă accesul liber la justiție. Faptul că există o cale administrativ – jurisdicțională nu este similar cu liberul acces la justiție. În acest sens, art. 21 trebuie coroborat cu art. 123 din Constituție care definește termenul de „justiție” precizând că aceasta se înfăptuiește de o categorie distinctă de autorități publice și anume de instanțele judecătorești.*

În condițiile în care persoanele juridice sancționate contravențional nu au posibilitatea legală de a se adresa instanțelor de judecată, ele sunt lipsite și de dreptul la apărare garantat constituțional prin art. 24”

Prin Decizia CCR nr. 1/1994, precum și prin decizia CCR nr. 92/1996 se reține că: *„Regula instituită de art. 21 alin. 2 din Constituție, potrivit căreia nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție, are ca semnificație faptul că legiuitorul nu poate exclude de la exercițiul drepturilor procesuale pe care le-a instituit nicio categorie sau grup social”.*

De asemenea, prin aceleași decizii se arată că: *„Accesul liber la justiție înseamnă posibilitatea juridică de a avea acces la structurile judecătorești și mijloacele prin care justiția se înfăptuiește, potrivit legii.”*

2. Art. 126 alin. 1 Constituție

Potrivit art. 126 alin. 1 din Constituție: „*Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege*”.

În doctrina de drept constituțional se reține că: „(...) *justiția este o funcție (putere), funcția de a judeca, de a pronunța dreptul într-o anumită speță concretă. În acest sens, se spune că judecătorul împarte dreptatea. Astfel înțeleasă, justiția este o prerogativă suverană care în societate modernă aparține statului și se realizează prin organele sale specializate, prevăzute de lege*” (Viorel Mihai Ciobanu în Constituția României. Comentariu pe articole. Coordonatori I. Moraru, E-S Tănăsescu, editura CH Beck, pag. 1217).

În art. 126 alin. 1 din Constituție se stabilește fără echivoc că justiția se realizează numai prin instanțele judecătorești și deci este cu totul nejustificată și creatoare de confuzii folosirea noțiunii în sens larg care cuprinde și Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii. Instanțele judecătorești sunt cele care formează puterea judecătorească, în vârful ei fiind Înalta Curte de Casație și Justiție, singura instanță nominalizată expres prin Legea fundamentală. (Viorel Mihai Ciobanu în Constituția României. Comentariu pe articole. Coordonatori I. Moraru, E-S Tănăsescu, editura CH Beck, pag. 1234.)

3. Prevederile art. 340 alin. 1 NCPP în interpretarea care rezultă din Decizia R.I.L. nr. 13/2011 și Decizia H.P. nr. 17/2017

În interpretarea art. 340 alin. 1 NCPP se reține expres că: „(...) *atât în cazul Agenției Naționale de Integritate, cât și în cazul Curții de Conturi, interesul public (...) justifică sesizarea organelor de urmărire penală, (...), dar nu și dreptul de a supune cauza cenzurii judecătorului de cameră preliminară, atunci când nu s-a dispus începerea urmăririi penale sau trimiterea în judecată*”.

Această interpretare cu valoare obligatorie realizată de ICCJ este de natură să excludă controlul judecătoresc în cazul demersurilor inițiate de entități care acționează în interes public, acestea din urmă fiind lipsite de „*posibilitatea juridică de a avea acces la structurile judecătorești și mijloacele prin care justiția se înfăptuiește, potrivit legii*”, împrejurare contrară art. 21 din Constituție.

În plus, interpretarea realizată de ICCJ face posibil ca, în situațiile în care demersurile procesual penal sunt inițiate de entități care acționează în interes public, înfăptuirea justiției să fie realizată de Ministerul Public, a cărui soluție de clasare nu poate fi verificată în fața judecătorului de cameră preliminară, împrejurare contrară art. 126 din Constituția României.

Pe cale de consecință, având în vedere că art. 340 alin. 1 NCPP în interpretarea care rezultă din Decizia R.I.L. nr. 13/2011 și Decizia H.P. nr. 17/2017 contravine

**CORINA POPESCU
LAW OFFICE**
DARING ADVOCACY. SINCE 2000.

dispozițiilor art. 21 alin. 1 și alin. 2 și art. 126 alin. 1 din Constituția României, se impune admiterea prezentei excepții de neconstituționalitate.

ROMANIAN COMMUNITY COALITION
av. Corina Ruxandra Popescu **av. Alexandru Șarban**

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO